

דרכי חיים

התסביך נפתר במוות

כשהגיעה אסתר הלסטוק לפני כשנתיים לארץ, היתה בסוף שנות השלושים שלה, גלי מודה ובודדת, צמוקת גוף ולחיים. רק שרר דים נשאר בפניה להעיד בה שהיתה בזמן מן הזמנים יפת-מראה, ומאחורי גבה טרגדית חיים שלמה.

שר האוצר אליעזר קפזן עם אורחים אמריקאים.

כלכלה + מוסר

בעלה נהרג עלידי הנאצים באירופה ולאחר חר טילטולים ממנהל-הסגר אחד למשנהו, נסים ונפלאות של התחמקות ממות, מכות, בריחות וחיי יצרות, התחילה נפשה נפגעת בתסביך רדיפה. לעתים דומה היה לה שחציו של העולם הפך לה עורף ואילו החצי השני רדף אותה. כשנתפסה אנית המעפילים שהייתה עליה, בדרכה לארץ, עלידי הבריטים וגני ררה לקפריסין, היה לה הדבר לאות שאמנם נרפת היא וכוז הוא גורלה. לאחר חודשים מרובים של ציפה מאחורי גדר התיל במחנה ניקוסיה שבקפריסין, ירדה, עם קבוצה גדולה של עצורים, לחוף ישראל.

אך גם בחוף-מבטחים לא היה די עוצמת נדידתה ממנה את תסביך הרדיפה, שעד אז השתלט עליה, לא נתן לה מנוח. בבית העולות, שמאחורי קולנוע נוגה, יפו, נתקלה אסתר בסבר פנים יפות, שהיה בו הבדל קיצוני ליחס שהיה מנת חלקה כיהודיה באירופה המנואצת. היא התחלקה בחדר גדול עם ארבע עולות חדשות והחלה בחיים חדשים. המטרה: לשכוח, להבריח בגוף ובעל קר בנפש. מטרתה עלתה לה רק בחלקה. בנפשה נשארה נגועה בתסביך רדיפה שהעי' מיק בה שורשיו מכדי שתוכל להחלץ ממנו במעט רצון טוב. עד מהרה עמדו הכל על כך, אם כי חברותיה לחדר והנהלת בית העולות השתדלו להקל מעליה, לעתים לא היה הדבר עולה בידן, שעה שדברים פשוטים ערך עוררו בה סבל, הפעילו את תסביך הרדיפה. "תמיד היא מדמה שאנשים רודפים אותה, שיש לכולם משהו נגדה", אמרה מנהלית המוסד. "ולמרות כל מאמציו לשכנע אותה להיפך, לא הצלחנו".

כשנתיים ימים התגוררה אסתר בחדרה שבי בית-העולות עד אשר, באחד מימי השבוע שעבר, הוחלפו סדרי החדרים במוסד. אסתר הועברה מחדרה שבקומה השנייה, אל אחד מחדרי הקומה השלישית. משך הימים שלאחר ההעברה היתה אסתר אומללה מכרגיל. חלק מהבאים אהה במגע הרגיש שמשוה מת-רקם בקיבורה, אלא שאיש לא שם לב לכך במיוחד. בבוקר היום השלישי שלאחר ההעברה רה התברר לרבים שההעברה מחדרה הישן שהסתגלה לו, לחדר חדש בקומה השלישית, היתה גורלית. אסתר חיכתה עד שיתפנה חדרה מארבע חברותיה, שיצאו אשה לעבודת יומה, נכנסה, סגרה את הדלת על מפתח, פתחה את החלון הפונה לרחוב, קפצה דרכו למר-טה. כעבור שניות מעטות היתה גופתה לר-חה על הכביש שמאחורי קולנוע נוגה, בין עשרות סקרנים, ללא רוח חיים.

(המשך בעמוד 10)

כל משרד הבריאות לגייס כל רופא גומר ל-שנת שירות במעברות. התעניינות זו של משרד הבריאות בעתיד הרופאים לא הגיעה, בכל זאת, עד כדי שיגור נציג המשרד למסיבת הסיום של המחזור. האוירה בחדר האוכל היתה רחוקה מלהלום את המאורע ולא כל הגומרים נכחו — כי רק באותו בוקר הודיעו להם על המסיבה ולא כולם היו בעיר. ד"ר דרייפוס, סגן מנהל הדסה, מרצה בפ-

סד. כאשר נפתחה הפקולטה לרפואה של ה-אוניברסיטה העברית לפני שנתיים נערכה קבלת פנים רבתי בגן העיר בירושלים וכל אישי המדינה והחינוך כיבדו את קהל הנוכחים בנאומים וורודים וחזוניים. כאשר סיים המחזור הראשון של אותה פקולטה את לימודיו לפני שבוע לא שמע כמעט איש על המאורע. 17 סטודנטים התכנסו בחדר האוכל של בית-חולים זיו בירושלים לקבל את ברכות מוריהם ותוארם החדש:

העם

כל השאר החורג

משך שבוע ימים ישבו אורחי המדינה ליד 120.000 מקלטי הרדיו בערים, במושבות, בקיבוצים ובמעברות, המתניו כמה פעמים ב-יום לשידורי החדשות (בחצי תריסר לשונות). ציפו לידעה: מצב בריאותו של הנשיא. פה ושם נודע, מפה לאוזן, כי מוסדות ציבוריים מסוימים נקטו בסתר באמצעי זהירות, לכל מקרה שלא יבוא. אולם מעולם לא חיכה הישוב בדאגה רבה כזו להטבת מצב בריאותו של אדם כאשר חיכה עתה. לעומת דאגה גדולה זו החזירו כל שאר ה-מאורעות: תקציבו החדש של שר האוצר (ראה המשך), הויכוח העקר על מאורעות מחנה גילמי ואף הודעתו של הד"ר אמיל שמורק, השופט שהוחרם ע"י הגנבים, שהת-פטר סופית מתפקידו. רק המרד הימי הגדול, שנכנס לשבוע החמישי, הוסיף לעורר רגשות סוערים.

אחרי הרבה מאד זמן שוב הרגיש האזרח את עצמו עומד פנים אל פנים עם ההיסטוריה הגדולה. סימני השחיתות והתנצחות ה-מפלגות נראו קטנוניים ומכוערים אף יותר מן הרגיל. היה דרוש המשבר בחייו של האיש הגדול כדי להחזיר מעט חוש של פרספקטיבה לאנשים הקטנים.

הנשיא

"יתן לו השם רפואה!"

לפני חדשים הצטופפו אלפי אורחי לונדון, משך שבוע ימים, סביב חומות ארמון בקינגהאם כשהם בולשים בחדרה אחר תנור עת האישים הבלתי-פוסקת שהפכה את סביבת שער הארמון לאחד המקומות ההומים בעולם. ההסבר: מחלתו של המלך, ג'ורג' הששי, לחייו גילו נתיניו חרדה רבה, כש-רבים מכיניהם לא משו מרחבת הארמון משך 24 שעות היממה.

שבועות מספר לאחר מכן, כשנפל נשיא ישראל, הד"ר חיים וייצמן, למשכב היה הכביש הצר, בצפון רחובות, המוביל לארמון הנשיא שומם ועזוב. ליד רחבת הארמון לא נראתה נפש חיה, פרט לשלושת שוטרי הקבע שניצבו דום בשער הכניסה, שעה ש-מכוניתו של פרופיסור שמואל צונדק, הרר-פא-היממה, עברה אותו בדרכה לעיר. תימניה זקנה, ילידת רחובות, חצתה את הכביש בדרכה למרכז המושבה, ניגשה אל אחד השוטרים: "נכון שהוא מרגיש טוב היום? יתן לו השם רפואה!"

בתוך הארמון עיינה חרה וייצמן במאות המברקים שנתקבלו מכל חלקי העולם וה-ארץ, כשרופאו האישי של הנשיא, הד"ר משה יואל, גם בחדרו. יוסקה, נהגו הפרטי של הנשיא. יצא במ-כונית לרחובות, בישר: "הנשיא מרגיש טוב יותר", אך טרם מחה את ארשת הדאגה שהסתמנה בפניו בימים האחרונים.

חינוך

הפטישים בכל זאת הספיקו

אדם שנכח בשתי המסיבות לא היה מעלה על דעתו כי שתיהן נערכו לכבוד אותו מר-

קולטה, הזכיר לרופאים הצעירים כי עיקר לימודיהם לא היו לשם המדע בלבד, אלא לשירות האנושות, להקלת סבלה. בצד ישב פרופסור דוסטובסקי, דיקן הפקולטה ומנה בחדרה את מספר הנוכחים.

לא רחוק ממנו, על שולחן הנשיאות היו מונחים פטישינירולוגים קטנים, שי הפקול-טה למסיימים.

"כמה סטודנטים ישנם?" שאל אחד המר-צים מן היושבים לידו.

"17", היתה התשובה. "טוב, חששתי פן יבואו כל ה-21. יש לנו רק 17 פטישים."

המשק

משיח רכוב דולר

"חכים מעטים בלבד, ביניהם יותר חברי אופוזיציה מאשר אנשי קואליציה, נשארו ב-יום הרביעי, האחרון לשלושת ימי הדיונים, בו הם מקדימים לנטוש את הכנסת, באולם הישיבות שעה ששר האוצר, אליעזר קפלן, נשא את נאום התקציב שלו, בו הרחיב מל-בד פירוט עובדות כלכליות גם על גורמים מוסריים ומדיניים. הוא הבהיר דבר אחד: מטבע זר מרובה (ובעיקר: דולרים) עתיד לר-רום למדינה, יבטיח את המשק יחד עם מאמי-צים והקרבות מצד התושבים.

אורחי המדינה כאשר עברו למחרת על ה-טורים הארוכים גדושי המספרים ב-18 עת-יניהם היומיים, לא חכמו ביותר, לא הובהרה להם התמונה הכלכלית של השנה הקרובה, כפי שצוירה בנאום רבי-החידושים של שר האוצר.

שר האוצר החליט לצאת במסע לספיגת עור דפי הכספים מהאוכלוסיה כדי להמעיט בכך את לחץ הצרכנים על המצרכים המעטים ה-נמצאים בשוק. לשם כך הוא יסתיע בהגדלת מסי העקיפין; קביעת מחירים גבוהים יותר לסחורות תצורכת; קביעת שער גבוה יותר, מתאים יותר למציאות, לדולר בו נרכשות הסחורות המיובאות; עידוד הגדלת הייצור על-ידי הנחות במס ההכנסה הבאה. מעבודות שעות נוספות; הנחת עבודה קבלנית שתצי-מיד את השכר לפיריון העבודה ולבסוף: אי-זון שלוש התקציבים (רגיל, פיתוח ובטי-חון) מבלי להשתמש יותר במכונת הדפסת שטרות הכסף ולמנוע בכך הזרמה נוספת של כספים לידי ציבור רב-אמצעים ומעט-מצר-כים.

* מימין: ג'וזף מרטינ, מנהיג הסיעה הר-פובליקאית בקונגרס; משמאל: ראש ועדת הבחירות של המפלגה הרפובליקאית.

